

Ajaib Singh v. Baldev Singh (R. N. Mittal, J.)

ਬਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3(2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

(11) ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਚੌਪਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਚੌਪਾਲ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ; ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਚੌਪਾਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਹਰੀਜਨ ਚੌਪਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਹਰੀਜਨ ਚੌਪਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟਾਂ ਨੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

NKS

ਆਰ.ਐਨ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

2 ਦਸੰਬਰ 1985

1985 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 2781

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (V of 1908)- ਧਾਰਾ 21(1)- ਮੁਦਈ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ-ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ

ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ- ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ - ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ - ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ—ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ

ਅਜਿਹਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਰੇਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ।—ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਬਿਆਨ, ਪਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਦਾਲਾ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਕੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।—ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5)।

115 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚਪੀਐਸ ਮਹਾ -1 ਪੀਸੀਐਸ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਲੰਧਰ, ਮਿਤੀ 5 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ, ਲਿਖਤੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ *ment*

ਵਿਜੇ ਝਾਂਜੀ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਈ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸੇਠ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਆਰ.ਐਨ. ਸਿੱਤਲ, ਜੇ. (ਓਰਲ):

(1) ਇਸ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, II ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਲੰਧਰ, ਮਿਤੀ 5 ਸਤੰਬਰ, ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

1985 ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(2) ਸੱਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। 3,500, ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। 24 ਅਗਸਤ, 1985 ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੂਟ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਸੋਧ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਟੋ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

Ajaib Singh v. Baldev Singh (R. N. Mittal, J.)

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਸਥਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਦੇ ਘੜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਖੀਰਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

(4) ਮੈਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਝਾਂਜੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਬਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ

ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਦਾਲਾ ਪੱਖ ਦੇਰ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਕੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤ " ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਟੀਟੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ, (1) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਂ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(5) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਵੀ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਲਾਹ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 200.

(7)) ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 20 ਸਤੰਬਰ, 1895 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ

(1) ਏਆਈਆਰ 1975 ਮਦਰਾਸ 103.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ

Ajaib Singh v. Baldev Singh (R. N. Mittal, J.)

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ